U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Karla Šimky a soudkyň Mgr. Evy Šonkové a JUDr. Miluše Doškové v právní věci žalobců: **a) K. S., b) nezl. E. S.,** zastoupena žalobkyní a) jako zákonným zástupcem, **c) H. S.,** všichni zastoupeni Mgr. Ondřejem Novákem, advokátem se sídlem Farní 19, Frýdek-Místek, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra,** se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, proti rozhodnutím žalovaného ze dne 1. 8. 2017, č. j. OAM-33/ZA-ZA11-ZA18-2017 a č. j. OAM-34/ZA-ZA11-ZA18-2017, o kasačních stížnostech žalobců proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 8. 11. 2017, č. j. 62 Az 17/2017 – 81,

takto:

I. Kasační stížnosti **se odmítají** pro nepřijatelnost.

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasačních stížnostech.

III. Odměna ustanovenému zástupci Mgr. Ondřeji Novákovi, advokátovi, **se určuje** částkou 8160 Kč. Tato částka bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 60 dnů od právní moci tohoto usnesení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

[1] Žalobci jsou státními občany Arménské republiky, do České republiky přicestovali kvůli problémům s mafií v zemi původu. Dne 16. 1. 2017 podali žádost o udělení mezinárodní ochrany, kterou odůvodnili zejména obavou z pronásledování soukromými osobami, konfliktem v Náhorním Karabachu a obavou žalobce c) z potrestání za nenastoupení vojenské služby. Žalovaný v záhlaví označeným rozhodnutím (dále jen „napadené rozhodnutí“) rozhodl o neudělení mezinárodní ochrany dle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů.

[2] Proti napadenému rozhodnutí podali žalobci žalobu, kterou Krajský soud v Ostravě v záhlaví uvedeným rozsudkem (dále jen „krajský soud“ a „napadený rozsudek“) zamítl.

V odůvodnění krajský soud uvedl, že v žádosti o mezinárodní ochranu žalobci netvrdili aktivní uplatňování politických práv ani nesdělili, že by na tomto základě mělo docházet k jejich pronásledování. Jelikož tvrzené nebezpečí spatřovali v jednání arménské mafie, mohlo být toto jednání přičteno státním orgánům pouze tehdy, pokud by se jednalo o represivní akty těchto orgánů nebo pokud by žalobcům příslušné orgány záměrně neposkytly pomoc z důvodu jejich rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině či politických názorů. Žádný z těchto případů nenastal.

[3] Žalobci nesplňují ani podmínky pro udělení doplňkové ochrany, neboť nebyla zjištěna hrozba vážné újmy v případě návratu do Arménie. Tvrzeným důvodem pro udělení doplňkové ochrany byla vysoká míra korupce ve státní správě (včetně policie), kterou žalobce c) spatřoval zejména v tom, že byl po rvačce se členy mafie tlačen policejním vyšetřovatelem ke zpětvzetí výpovědi. Žalobce c) však sám uvedl, že policie se k němu násilně nechovala. Poté, co došlo k vyhrožování ze strany mafie, se neobrátil na policii o pomoc ani si na její postup nestěžoval, nýbrž odjel s rodinou do Náhorního Karabachu. Žalobci tak vycestovali, aniž by jim hrozilo ze strany státních orgánů nějaké nebezpečí. V jejich vlasti neprobíhal žádný vnitřní ozbrojený konflikt, který by je mohl ohrozit na životě či zdraví, přičemž soud za zemi původu považoval Arménii, nikoliv oblast Náhorního Karabachu.

[4] K námitce žalobce c) ohledně možného stíhání pro nenastoupení vojenské služby krajský soud uvedl, že povinnost vykonat vojenskou službu ani případný postih za nesplnění této povinnosti nelze považovat za vážnou újmu, neboť branná povinnost je legitimním požadavkem každého státu kladeným na jeho občany. Žalovaný také dostatečně zjistil skutkový stav, neboť situaci v zemi původu hodnotil z několika na sobě nezávislých zdrojů. Tvrzená korupce v zemi původu vyplynula i z podkladů žalovaného, proto krajský soud neprováděl dokazování žalobci předloženou studií. Napadené rozhodnutí rovněž neshledal nepřezkoumatelným, neboť se žalovaný dostatečně vypořádal se všemi námitkami žalobců. Na závěr krajský soud uvedl, že smyslem azylového práva není poskytnout ochranu před jakýmkoliv negativním jevem v zemi původu, nýbrž ochrana toliko nejvlastnější existence lidské bytosti a práv a svobod s ní spojených.

II. Obsah kasačních stížností a vyjádření žalovaného

[5] Proti napadenému rozsudku podali žalobci [dále jen „stěžovatelé“; žalobce c) bude označován jako stěžovatel III] kasační stížnosti, které opírají o důvody dle § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), tedy namítají nesprávné právní posouzení krajským soudem, vady správního řízení a nepřezkoumatelnost napadeného rozsudku.

[6] Stěžovatelé namítají, že krajský soud se nedostatečně vypořádal s podmínkami doplňkové ochrany. Doplňková ochrana má být žadatelům o mezinárodní ochranu přiznána, pokud nesplňují podmínky udělení azylu, nicméně existuje reálné nebezpečí, že v zemi původu budou ohroženi. Krajský soud se proto nedostatečně zabýval rozdíly mezi instituty azylu a doplňkové ochrany, přičemž v případě doplňkové ochrany existuje nižší důkazní standard k prokázání hrozby v zemi původu. Napadené rozhodnutí je nepřezkoumatelné a neodpovídá reálně zjištěnému skutkovému stavu. Žalovaný

nedostatečně zdůvodnil skutečnosti, na kterých své rozhodnutí založil, a krajský soud tyto závěry pouze převzal. Žalovaný si také neobstaral dostatek podkladů o zemi původu. Pokud by si zajistil dostatek informací z různých zdrojů, musel by dospět k závěru, že z důvodu vysoké míry korupce nelze Arménii považovat za právní stát, který poskytuje dostatečnou ochranu před soukromými osobami a zajišťuje bezpečnost před ozbrojenými konflikty. Jelikož se krajský soud s podklady žalovaného spokojil a zamítl důkazní návrhy žalobců, zatížil napadený rozsudek nepřezkoumatelností. Žalovaný vycházel také z vlastních zdrojů, které do jisté míry vyvrací závěry napadeného rozhodnutí. Tato vnitřní rozpornost by měla být zdůvodněna, neboť nedostatečně skutkově vymezené a odůvodněné rozhodnutí neodpovídá standardům správního řízení a zásadám dobré správy.

[7] Žalovaný ve vyjádření ke kasačním stížnostem uvádí, že napadené rozhodnutí je odůvodněno v dostatečném rozsahu, k závěrům dospěl na základě logických a objektivně podložených úvah a rozhodnutí je dostatečně individualizované i přezkoumatelné. Žalovaný rovněž obstaral dostatek informací o zemi původu stěžovatelů. Napadený rozsudek je také srozumitelný, vypořádává žalobní námitky a je opřen o dostatek relevantních důvodů.

III. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[8] Nejvyšší správní soud nejprve zkoumal formální náležitosti kasační stížnosti. Konstatoval, že stěžovatelé jsou osobami oprávněnými k jejímu podání, neboť byli účastníky řízení, z něhož napadený rozsudek vzešel (§ 102 s. ř. s.), kasační stížnosti byly podány včas (§ 106 odst. 2 s. ř. s.) a stěžovatelé jsou zastoupeni advokátem (§ 105 odst. 2 s. ř. s.).

[9] Poté se Nejvyšší správní soud zabýval otázkou přijatelnosti kasačních stížností ve smyslu § 104a s. ř. s. a dospěl k závěru, že kasační stížnosti jsou nepřijatelné. Podle § 104a odst. 3 s. ř. s. nemusí být usnesení o odmítnutí kasační stížnosti pro nepřijatelnost odůvodněno. Přestože by v tomto případě bylo možné kasační stížnosti odmítnout bez odůvodnění, Nejvyšší správní soud nad rámec zákonného požadavku stručné odůvodnění svého usnesení připojuje.

[10] Podle § 104a s. ř. s. Nejvyšší správní soud odmítne kasační stížnost ve věcech mezinárodní ochrany pro nepřijatelnost, jestliže ta svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Neurčitý právní pojem *„přesah vlastních zájmů stěžovatele“* byl v usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, publ. pod č. 933/2006 Sb. NSS (dostupné stejně jako ostatní zde citovaná rozhodnutí Nejvyššího správního soudu z www.nssoud.cz), vyložen tak, že kasační stížnost bude posouzena jako přijatelná v případě, že (1) vznáší ne plně prejudikovanou právní otázku; (2) obsahuje právní otázku, která je dosavadní judikaturou řešena rozdílně; (3) je potřeba učinit judikatorní odklon; (4) v napadeném rozhodnutí krajského soudu bylo shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele.

[11] Vzhledem k tomu, že ohledně důvodů přijatelnosti stěžovatelé nic neuvádí, Nejvyšší správní soud se mohl touto otázkou zabývat pouze v obecné rovině za použití shora

nastíněných kritérií. K otázce nebezpečí hrozícího od soukromých osob se Nejvyšší správní soud vyjádřil v rozsudku ze dne 13. 9. 2004, č. j. 4 Azs 185/2004 - 43, podle něhož „*za pronásledování by mohlo být v souvislosti s ohrožením soukromými osobami pokládáno leda odmítnutí veřejné moci poskytnout ochranu před tímto ohrožením, pokud by toto odmítnutí mělo typicky povahu šikany ze strany veřejné moci pro některý z důvodů uvedených v § 12 zákona o azylu*“. Citovaný rozsudek Nejvyššího správního soudu se sice týká výslovně pojmu pronásledování, nicméně totožné požadavky klade zákon o azylu i na otázku posouzení hrozící vážné újmy (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 10. 2008, č. j. 5 Azs 50/2008 – 62). Nebezpečí vážné újmy může být azylově relevantní i v případech, pokud pochází od osob, či skupin osob, které nejsou veřejnými činiteli. Musí však být prokázáno, že nebezpečí je skutečné a orgány státu země původu nejsou schopny nebo ochotny zamezit tomuto nebezpečí poskytnutím odpovídající ochrany (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 9. 2008, č. j. 3 Azs 48/2007 – 57). Nejvyšší správní soud k využití ochrany orgánů země původu také uvedl: „*Neučinil-li stěžovatel žádné kroky k využití všech prostředků, které právní řád v zemi jeho původu k ochraně práv a svobod poskytuje, nelze učinit závěr, že by mu taková ochrana nebyla poskytnuta, případně že by mu sice poskytnuta byla, ale neúčinně*“ (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 3. 2004, č. j. 6 Azs 8/2003 – 44). V posuzovaném případě stěžovatelé tvrdí, že jim bylo vyhrožováno ze strany arménské mafie po incidentu stěžovatele III s údajnými členy mafie, kteří mu měli ukrást peněženku. Stěžovatel III se dostavil na policii, podal o incidentu výpověď, nicméně o vyhrožování se nezmínil a později vzal výpověď zpět, neboť jak uvedl, byl celou záležitostí znechucen (viz protokol k pohovoru k žádosti o udělení mezinárodní ochrany ze dne 20. 1. 2017). Nejvyšší správní soud proto souhlasí s krajským soudem, že stěžovatelé vůbec nevyužili všech prostředků ochrany, které jim arménský právní řád nabízel, tudíž nelze dovozovat, že by jim taková ochrana nebyla poskytnuta nebo byla neúčinná.

[12] Napadený rozsudek také netrpí žádnými z nedostatků zakládajících nepřezkoumatelnost rozhodnutí. Důvody, které krajský soud vedly k zamítnutí žaloby, jsou z odůvodnění seznatelné. Krajský soud vylíčil konkrétní okolnosti, o něž své rozhodnutí opřel, uvedl úvahy, kterými se řídil při posouzení žaloby, a popsal závěry, ke kterým na základě těchto úvah dospěl (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 7. 2005, č. j. 2 Afs 24/2005 - 44, publ. pod č. 689/2005 Sb. NSS). Nejvyšší správní soud rovněž neshledal, že by krajský soud opomenul vypořádat některou z námitek uplatněných v žalobě (viz např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 10. 2005, č. j. 1 Afs 135/2004 - 73, publ. pod č. 787/2006 Sb. NSS). Rovněž ani napadené rozhodnutí není nepřezkoumatelné, neboť z odůvodnění rozhodnutí je seznatelné, proč žalovaný považoval námitky stěžovatelů za liché nebo vyvrácené, které skutečnosti vzal za podklad svého rozhodnutí, proč považoval předestřené skutečnosti za nerozhodné, nesprávné nebo jinými řádně provedenými důkazy vyvrácené, podle které právní normy rozhodl a jakými úvahami se řídil při hodnocení důkazů (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 12. 2008, č. j. 8 Afs 66/2008 - 71). Důvodná není ani námitka, že krajský soud nedostatečně odlišil instituty azylu a doplňkové ochrany, neboť udělením doplňkové ochrany se krajský soud zabýval podrobně v odstavci 16 napadeného rozsudku.

[13] Ani námitka nedostatku podkladů o zemi původu nevede k přijatelnosti kasačních stížností. Žalovaný si v průběhu řízení opatřil množství podkladů vypovídajících o situaci

v Arménii (např. Zprávy žalovaného týkající se bezpečnostní a politické situaci v zemi ze dne 28. 11. 2016, možnosti obrátit se na policii v případě poškození způsobeného trestnou činností ze dne 21. 2. 2017, situace neúspěšných žadatelů o mezinárodní ochranu po návratu do vlasti ze dne 9. 6. 2016, jako i Výroční zpráva Human Rights Watch 2017 k Arménii), které uceleně zhodnotil, přičemž vycházel i z judikatury Nejvyššího správního soudu. Část zpráv sice předložil přímo sám žalovaný, nicméně při jejich zpracování nevycházel pouze z vlastních poznatků, ale i z mnoha dalších podkladů (viz seznam použitých zdrojů, který je součástí Zprávy o bezpečnostní a politické situaci v zemi). Krajský soud se množstvím a kvalitou podkladů o zemi původu zabýval a řádně je zhodnotil jako dostatečné, proto nepřistoupil k provedení navrženého důkazu další zprávou, jak navrhovali stěžovatelé.

[14] Na závěr Nejvyšší správní soud připomíná, že úkolem azylového práva není poskytnutí univerzálního nástroje ochrany před bezprávím, jakkoli surovým, hrubým a těžce postihujícím jednotlivce nebo celé skupiny obyvatel. Důvody pro poskytnutí azylu jsou zákonem vymezeny poměrně úzce a nepokrývají celou škálu porušení lidských práv a svobod, která jsou jak v mezinárodním, tak ve vnitrostátním kontextu uznávána. Institut azylu je aplikovatelný v omezeném rozsahu, a to pouze pro pronásledování ze zákonem uznaných důvodů, kdy je tímto institutem chráněna toliko nejvlastnější existence lidské bytosti a práva a svobody s ní spojené (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 9. 2005, č. j. 5 Azs 125/2005 – 46).

IV. Závěr a náklady řízení

[15] Nejvyšší správní soud ze shora uvedených důvodů dospěl k závěru, že kasační stížnosti podmínky přijatelnosti nesplňují. Posuzovaná věc se netýká právních otázek, které dosud nebyly řešeny judikaturou zdejšího soudu, ani těch, které jsou judikaturou řešeny rozdílně; nebyl shledán důvod pro přistoupení k judikatornímu odklonu; ani nebylo shledáno zásadní pochybení krajského soudu, ať už v podobě nerespektování ustálené a jasné soudní judikatury, či ve formě hrubého pochybení při výkladu hmotného nebo procesního práva. Nejvyššímu správnímu soudu tudíž nezbylo než podanou kasační stížnost podle § 104a s. ř. s. odmítnout pro nepřijatelnost.

[16] O náhradě nákladů řízení rozhodl Nejvyšší správní soud podle § 60 odst. 3 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s., podle něhož nemá žádný z účastníků právo na náhradu nákladů řízení, byla-li kasační stížnost odmítnuta.

[17] Stěžovatelům byl usnesením krajského soudu ze dne 28. 8. 2017, č. j. 62 Az 17/2017 - 23, ustanoven k ochraně jejich práv zástupce Mgr. Ondřej Novák, advokát, a v takovém případě platí jeho odměnu včetně hotových výdajů stát (§ 35 odst. 8 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s.). Podle vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění pozdějších předpisů, náleží ustanovenému zástupci v řízení o kasačních stížnostech odměna za jeden úkon právní služby pro každého ze stěžovatelů. Tím bylo písemné podání ve věci samé – kasační stížnost [§ 11 odst. 1 písm. d) advokátního tarifu], za který přísluší částka 3 x 3100 Kč (§ 7 ve spojení s § 9 odst. 4 advokátního tarifu) a náhrada hotových výdajů ve výši 3 x 300 Kč (§ 13 odst. 3 advokátního tarifu). Jelikož ustanovený zástupce činil

společný úkon při zastupování tří osob, náleží mu podle § 12 odst. 4 advokátního tarifu za každou osobu odměna snížená o 20 %, tj. celkem 8160 Kč. Jelikož ustanovený zástupce nedoložil, že by byl plátcem daně z přidané hodnoty, je tato částka konečná.

P o u č e n í : Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 20. prosince 2017

JUDr. Karel Šimka
předseda senátu